

פרוטוקול מס' 29/7

מישיבת ועדת הכנסת

ביום ג', ב' באדר תשי"ז - 5.3.57 שעה 08.45

ש. כפרי	היו"ר ב. אזניה	בכחו:
ג. סועדי	ע. איכילוב	
ס. נורוק	ש. נבה	
י. ניצני	י. גריצברג	
ד. בצר	ש. יוניצ'מן	
א. עבאס	ס. ח' ניפס	
מ. קליאל-נאור	א. כהן	
ש. שורש	י. כסה	
א. תלמי		

מוזמנים:
מזכיר הכנסת מ. רוזטי
סגן מזכיר הכנסת א. צידון
מזכיר יו"ר הכנסת ח. ליאור

- סדר-היום:
- 1) ביטול ישיבות מליאת הכנסת ב-4.3.57 ע"י הנשיאות.
 - 2) קביעת מסך הדיון על הודעת הממשלה.

- - - -

1) ביטול ישיבות מליאת הכנסת ב-4.3.57 ע"י הנשיאות

היו"ר ב. אזניה: אתמול החליטה הנשיאות לבטל את ישיבות הכנסת, ולפי התקבון היא היתה צריכה להביא את ההחלטה הזאת לאישורה של ועדת הכנסת. אני חייב למסור לחברי הועדה את השתלשלות העניינים.

למען הזהירות והסדר קראתי את ישיבת ועדת הכנסת אתמול ב-3 אחה"צ בקשר לזמן הדיון על הודעת ראש הממשלה, וחשבת שיש בה זו תחליט על כל הדברים שיהיה צורך שועדת הכנסת תטפל בהם. בשעה 12 הודיע לי שר המשפטים שגם סיעת חרות וגם סיעת הציונים-הכלליים אינם מתנגדים לכך שהודעת ראש הממשלה והדיון בה יהיו היום. בקשר לכך לא ראיתי צורך בישיבה מיוחדת של ועדת הכנסת והלכתי הביתה והודעתי על ביטולה. הנחתי שהישיבה תהיה ב-4 - ישיבה רגילה בענייני תקציב, ושהודעת ראש הממשלה תהיה היום. אבל בינתיים - כפי שנאמר לי אחר כך - פנה ראש הממשלה ליו"ר הכנסת וביקש שהדיון יידחה להיום, והנשיאות ראתה צורך בקשר לכך לבטל את הישיבה. אחר-כך קיבל יו"ר הכנסת שני מכתבי מחאה על ביטול ישיבת הכנסת מסייעת חרות ומסייעת הציונים-הכלליים, אשר מסר לי אותם.

מתפקידה של ועדת הכנסת במקרה כזה, לתת את דעתה על מה שהתרחש, ואני סבור שההחלטה שמוטלת על ועדת הכנסת היא בעצם, מה שקוראים בלועזית: אינדטניטי, כלומר בעצם אישור לאחר מעשה של פעולה של הנשיאות.

ש. יוניצ'מן: אתחיל במה שאמר היו"ר - בהשתלשלות העניינים איני מאשים אותו באי-דיוק, אבל ללא ספק יש אי-דיוק חמור מאוד במסירת תיאור השתלשלות העניינים. נכון שהשר רוזן דיבר עם ח"כ בדג ונכון שהם דברו בערך ב-12 או ב-13.30, וח"כ בדר אמר לו שיביא לישיבת הסייעה - שתקיים בשעה 2 - את הצעתו. ואם כי ח"כ תומך ויתמוך בישיבת הסייעה בהצעה, הוא לא יוכל לתת לו תשובה. נקבע ביניהם שלשעה 3 - שעה אחרי ישיבת הסייעה - תהיה פגישה נוספת, כדי שיוכל למסור לו את החלטת הסייעה בעניין זה.

מה שלא פחות חשוב, בכלל לא הוזכר שאם אנו נסכים שהודעת הממשלה תהיה היום, לא תתקיים ישיבת הכנסת. פה הפגיעה החמורה מאד של הנשיאות בפרלמנטאריזם. עליה לשמור ולא לפגוע בכך. כמובן שיכול להיות כי ב-8 בערך, כשאין מה לעשות, כשאין שר וכשאין נואמים ואין חומר, הנשיאות לפעמים מחליטה ואין לה גם אפשרות לקרוא אז לישיבה את ועדת הכנסת. אבל הבדל היה בין אתמול לבין היום, כשהממשלה מקבלת החלטות גורליות. אני מצטט עתון לא של האופוזיציה, אבל של מפלגה שנמצאת בקואליציה (למרחב), ובהחלטות המועצה התשיעית של לאחדות העבודה נאמר: "החלטת הנסיגה של הדוב בממשלה חורגת מתחום החלטותיה המוסמכות והמחייבות של הכנסת ואינה סתייבת עמה, והעמידה את הכנסת בפני עובדה מוגמרת".

אינני אומר שכל מה שכתוב כאן זו תורת משה מסיני, אבל ברור שלכנסת מותר לדעת ומותר לדבר, ואוד יותר ברור שאסור ביותר שנשיאות הכנסת תחליט שאין ישיבת הכנסת. מניין הבטחון שאותה נשיאות אשר החליטה שאין ישיבת הכנסת לעשרים-וארבע שעות אתמול, במצב מדיני חמור אחר יכולה להחליט שאין ישיבות כנסת לחודש ימים? כי אין הבדל בזמן ואין הבדל אם יש כבר התקדים שמותר לנשיאות להחליט. בנשיאות תמיד ישנו רוב של הממשלה, זה גם ברור, כי אי-אפשר להרכיב ממשלה בלי רוב בכנסת; ומכיון שהנשיאות משקפת אותו רוב בכנסת, תמיד יש רוב לכל בקשה או לכל רמז של הממשלה. אינני אומר שזה היה אתמול, אבל זה יכול להיות מחר. והנשיאות תחליט בכלל שאין צורך בכנסת ותעמיד אותה, במצבים שהיא לא תרצה לשמוע מה שהכנסת תרצה להגיד, תוכל להעמיד אותה בפני עובדות מוגמרות. אחר כך יהיה בחיים הפרלמנטאריים בדיוק מה שמציע יו"ר ועדת הכנסת - שאנחנו באופן רטרואקטיבי נאשר את החלטת הנשיאות. אז הכנסת תצטרך לאשר דברים באופן רטרואקטיבי, ותמיד יותר קל לממשלה לקבל אישור לדברים שכבר אי-אפשר למנוע אותם מאשר לפני כן.

לכן שלחנו את מכתב המחאה ולכן אנחנו חושכים שהכנסת צריכה, ללא הכדל של קואליציה ואופוזיציה, לא לתת את האישור. להיפך, היא צריכה להגיד שהנשיאות חרגה מתחום סמכויותיה ולא היתה לה רשות להחליט. בסופו של דבר יכול להיות שועדת הכנסת היתה אתמול מחליטה, אבל היתה מחליטה כמו שהנשיאות רוצה, אבל היא היתה שומרת על התקנון.

לכן אני מציע לא לאשר את החלטת הנשיאות

מאתמול.

ש. גבאי: מכיון שאנחנו עומדים לאחר מעשה, אין לחשוש שהויתור פה עלול לתת איזו תועלת מיידית. גם אני רואה את העניין הזה כחמור ביותר, וזאת משני טעמים: א) עד כה היה לנו מושג, שהבית הזה יושב בחמסין ובגשם. כדי להבליט את ההבדל בין המדינה ובין המדינה-בדרך, דברתי על כך בישיבת הוועד הפועל הציוני ואמרתי שבישיבות ההסתדרות הציונית אני מכיר שני שפרינצקים: שפרינצק אחד הוא ציוני, ואז הישיבה לא ישיבה, תאריך לא תאריך, זמן לא זמן ואפשר לדחות. ואני מכיר שפרינצק שני, שהוא יו"ר הכנסת, והוא יודע כי יהיה אשר יהיה - ביום ב' בשעה 4 הוא צריך לפתוח את ישיבת הכנסת.

אני מתרעם פי אלף על כך, שלא היה עד כה מקרה שאי-אפשר היה להידבר עם האופוזיציה בעניינים פורמאליים. האם באמת עד כה, כשנעשו נסיונות להידבר, לא בכנסנו לגופו של עניין? עצם העמדת הכנסת בפני עובדה מוגמרת וחזרה לסדרים האלה של ההסתדרות הציונית - שאין חוק ומי שרוצה מחליט, ומה שרוצים עושים - דבר כזה עלול להביא להרס פורמאלי, שנאבד גם את מעט הצורה של כבוד ששייך לבית הזה.

לכן אני מציע שתי הצעות. מה שאנחנו

צריכים לפסוק, זה ביחס להבא. אם אני עלול לקבל לכך את

הסכמתכם, אני מוכן לוותר על העבר, רק כדי שנקבע להבא חוק בל יעבור שאי-אפשר בכלל לדחות את ישיבת הכנסת. במקרים יוצאים מן הכלל ובהסכם כל הטיעות, ועדת הכנסת רשאית להתכנס ולהחליט בענין זה, אם תסכימו שנוכל למנוע להבא חזרה מקרים מסוג זה, הייתי מוותר על העבר. אם לא, אפשר לגנות, אפשר לומר כל מיני דברים.

ע. איכילוב: קרו פה ארבעה דברים חמורים, ואני לא יודע להבחין בין חשיבות הדברים החמורים. לכן אמירתם אינה קובעת את סדר החומרה.

דבר ראשון, שכאשר אנחנו קצת מעוצבנים, החיים משותקים. במקום שנשמה דוגמה לעם כשישנה מתיחות פוליטית, במקום שנראה שהסדר הוא סדר, העבודה היא עבודה והכל נמשך - אנו סגנון דוגמה של אנשים היסטריים - דבר אשר פוגע באיש פרטי ובחברה מצומצמת, ומה שפוגע יותר בעם. זו הייתה דוגמה חולנית, בלי קשר עם ענין מפלגתיות, נעשה דבר לא טוב אם נתעלם מחומרת מצב כזה, ובודאי גם מחומרת הרושם.

דבר שני הוא מעמדה ותפקידה של ועדת הכנסת. אם היה יום, אם הייתה ישיבה שאסור היה לדחות אותה - הרי הייתה זו ישיבת ועדת הכנסת אתמול. מה התברר לנו אתמול? שיו"ר הועדה, אשר בצדק הזמין לאתמול ב-3 אח"ה את חברי הועדה, החליט שבסופו של דבר לא אנו אתו ביחד נקבע מה יש לעשות, אלא מישהו אחר - ואינני רוצה לנחש מי הוא המישהו האחר, אם זו הקואליציה או נשיאות הכנסת או המפלגה. העובדה היא, שלמרות שמצב הדברים חייב את קיום ישיבת הועדה, בטלו אותה. אילו הייתה מתקיימת, ללא התנצחות, מתוך אחריות, היינו חושבים מה לעשות ואיך לעשות.

אנו שומרים בכל כוחותינו על הקשר עם נשיאות הכנסת. איש אין לו רצון לפגוע בה, ודאי לא בכבודה וגם לא בכושר עבודתה; אבל מכאן ועד להתבטלות - רב המרחק.

ש. בכה: הנשיאות בכלל לא יושבה. ח"כ גרינברג אמר שהוא לא יודע שום דבר.

י. גרינברג: אני לא הייתי. הנשיאות יושבה.

ע. איכילוב: הכנסת, על פי הקונסטיטוציה החוקית הקיימת, עשתה אותנו לכא-כוחה, ואסור לנו לבטל את עצמנו. כשאנחנו מבטלים את עצמנו, כאילו בטלנו את הכנסת.

היות והייתי אחד מאלה שהיו כאן מהבוקר, ראיתי את פנס-הקסם על לוח הכנסת. כשנכנסתי היה כתוב בבוקר, כמה רגעים לפני 11 כי ועדת הכנסת תשב ב-3, וסדר-היום, הודעת הממשלה. כשנכנסתי ישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט, נמחק הדבר מעל הלוח והיה כתוב: ישיבת ועדת הכנסת מתבטלת, וסדר היום - סדרי הדיון בתקציב, תשובת שר הביטחון ושר הסעד. סגן שר הסעד, ח"כ רוזנברג אמר לי שהוא הולך להשלים את ההכנות להרצאתו. יצאתי לרחוב, שמעתי קול ישראל וכשחזרתי הכל היה מחוק - הישיבות מתבטלות. יותר מאוחר הייתה הודעה: הישיבות אמנם מתבטלות, אבל ישיבות הועדות מתקיימות.

לא בגעתי לנקודה הרביעית, הקשורה לדיון בנושא. יש להבדיל בין ינואר ובין הימים האחרונים של סרץ לגבי עבודת הכנסת; בין מאי ובין אוגוסט - הימים האחרונים של מושב הכנסת. אין לנו רזרבה של שעות, יש כל כך הרבה סעיפים שכולם מוכנים להם. סגן שר הסעד הלך להתכונן, וכאשר חזר ראה שמחקר את הופעתו. יותר הוא לא יוכל לדבר. מדוע בזבזנו שבע שעות מתוך מספר מצומצם של שעות שיש לנו במרץ? האם היה חשש שלא יהיו חברים בכנסת? קודם כל אנו יודעים את מספר החברים. אתמול היו יותר חברים מאשר בכל הזמנות אחרת. כל הסעיפים האלה, לא נוכל לגמור את התקציב בלי לדון בהם. אנחנו ערבים שלא יהיה

ויכוח מדיני נוסף בעוד שבוע, בעוד שבועיים בהתפתחויות הקיימות?
אזי למה לבזבז שש-שבע שעות כאלה? אנו רבים כאן בגלל שעה
ומרימים ידיים, ופה שש-שבע שעות בזבזו לריק, לא נצלו אותן.

עכשיו אני בא לשאלה החמורה, וזו התנהגות
נשיאות הכנסת. אנחנו באמת מכבדים את נשיאות הכנסת ומשתדלים
בגבול התפקיד שלנו להיות אתה בהבנה, אבל מה שקרה אתמול עובר
את הגבול. הנשיאות אינה רשאית להיתפס - בין אם זה למהומה, או
למבוכה ובהלה, ובין אם לשיקול אחר, ולהחליט על ביטול הישיבות.
היא בכל אופן היתה צריכה לכנס את ועדת הכנסת ולהתייעץ אתה
מה לעשות בענין זה. היתה אפשרות מלאה לכן, מפני שאני יודע
בדיוק איך הדבר התקדם. כשיצאתי ב-12.20 מישיבת ועדת החוקה,
חוק ומשפט, אמר יו"ר הועדה, ח"כ ניר, שהוא הולך לישיבת
הנשיאות; וכשירדתי לפני ישיבת הנשיאות נסתיימה אמר לי יו"ר
ועדת הכנסת את הסדרים כפי שהם נקבעו אחר כך בנשיאות. ז.א.
שהנשיאות הלכה כבר במצב קיים לאשר הצעות. צריך היה איפוא
לשבת אתנו ולהתייעץ. בכל זאת הנשיאות היא המגשרת בינינו
ובין הממשלה. היא לא יושבה אתנו. אינני רוצה לחזור על הדוגמאות
הקיצוניות שהביאו כאן חברי הכנסת יוניצ'מן ובבה. הם מרשים
לפתוח פתח לכן, מי יבוא וימנע מחד, שבוע או שבועיים לא
תהיינה ישיבות של הכנסת?

יש בתקנון סעיף מפורש ביחס לפגרה,
האומר שועדת הכנסת קובעת את הפגרה, ואין פגרה אחרת מוכרת.
אם רצו להכריז על פגרה נוספת, היה צריך לבוא לוועדת הכנסת.

היו שאלות של הצעות אי-אמון, והודעת
הממשלה. אני יכול להבין שהממשלה אינה מוכנה למסור הודעה.
זאת אפשר להבין. לפעמים זה יכול להידחות גם לשבוע ולשבועיים,
וזה יכול להיות מוצדק מבחינה עניינית. על זאת אי-אפשר לחלוק, אי-
אפשר להתווכח. אבל אי-אפשר להגיד לסיעות שהגישו בהתאם לסדרים
הצעה של אי-אמון: לנו כדאי שהצעות אי-אמון שלכם תידונה
אחר כך. ומה אם הודעת הממשלה תימסר לא היום אלא בשבוע הבא?
אז יש רשות לדחות את ההצעות של אי-אמון? הלא זה הדבר החשוב
ביותר: אם הממשלה יושבת בזכות אמון או לא בזכות אמון - כאן
הסתבכו עם זכויות-יסוד של הכנסת בעבודתה. הלא למעשה האיש
ברחוב יכול להגיד: הממשלה מתחמקת מלהיתקל בעובדה אם הכנסת
נותנת לה אמון או לא. מבחינת הפירוש הראשון, כך הדבר.

הקדמתי ואמרתי שאינני מבדיל בחומרת
החשיבות של נקודה זו או אחרת. אני אומר: זה לא יכול לקרות
להבא, והנשיאות צריכה לדעת שאנחנו קודם כל מאד כואבים ומאד
מצטערים על מה שהיה; ואחר כך, שאנחנו גם מוחים על זאת
ואומרים: להבא זה לא יכול להיות.

א. כהן: לא שמעתי אם יו"ר הועדה הציג איזו הצעה,
או שמתקיים רק בירור על מה שהיה אתמול.

ש. יוניצ'מן: הוא הציג לאשר את ההחלטה של הנשיאות.

א. כהן: מבלי לנקוט עמדה להצעה איזו שהיא, איך
לסגור את התיק של אתמול, אני רוצה להביע
דעה עקרונית - שלפי דעתי מה שקרה אתמול לא היה במסגרת הסדר
הטוב. היתה טעות, היתה כאן שגיאה. אני מניח שהכוונה היתה טובה.
היתה כאן כוונה לשמור על החוק, להיות בסדר עם סעיפי החוק,
והתקנון, ועל ידי כך הגענו לידי זה שעברנו אולי על התקנות.

אני יכול להניח שיש צורך לעתים קרובות,
ישיבות לא תתקיימנה. אינני יודע כרגע מה התקנות אומרות בענין
זה. נדמה לי שהנשיאות רשאית לעשות זאת.

ש. יוניצ'מן: לא. באישורה של ועדת הכנסת.

א. כהן: אבל נדמה לי שבעבר היו מקרים כאלה, כשאינן חוסר לדיון, כשיש מקרה טכני - ענין תחבורה, ענין שרים חסרים וכדומה, וזה צריך להיות גם להבא במסגרת פריבילגיה של הנשיאות. אבל לדעתי בכל מקרה שהנשיאות עומדת בפני קושי פרוצדוראלי מסויים, היא לא צריכה לנקוט בהחלטה מסויימת חמורה, חשובה מכל מקום, בלי ועדת הכנסת. מכל מקום, לדעתי, לגוף הענין היא לא היתה צריכה לנקוט בדבר כזה. אלא לעשות מאמץ להגיע להסדר במסגרת ועדת הכנסת ולפתור את הבעיות שעמדו בפני הנשיאות אתמול, אנחנו צריכים לפתור בעיה כזאת במסגרת התקנון.

א. רוזאל-נאור: רציתי גם כן לדבר בענין הדחייה המוזרה של יום אתמול. ברור שכאן ישנה פגיעה קשה מאד לא רק מבחינה פורמאלית בתקנון ובזכויות של ועדת הכנסת; כיון שהתקנון קובע שימי הכנסת הם קבועים והרשות בידי יו"ר הכנסת או נשיאות הכנסת לשנות את הימים מתוך התייעצות עם ועדת הכנסת.

היו"ר מצא לנכון לפסוח על ועדת הכנסת, והנשיאות ביטלה את הישיבות מבלי להיוועץ, וכיום - כפי שאני שומעת - מבקשים מאתנו אישור יטרואקטיבי, בדיוק כפי שעושים במעייפי תקציב מסויימים. אני חושבת שזוהי פגיעה חמורה מאד בעצם קיומה של הכנסת, כי בלי משימת מעוררת ההרגשה שהנשיאות פעלה כאן לא כגוף שדואג לסדרי העבודה התקינים, אלא מתוך השפעות פוליטיות. דבר כזה לא רק אסור שיהיה, אלא אסור שצילו ירחף באיזה מקום שהוא.

אני רוצה גם לתקן איזו טעות. כפי שנמסר לי, יו"ר הועדה אמר כאן שידוע לו כי לסיעתנו הודיעו על דחיית הדיון המדיני להיום ושח"כ בדרך הסכים לדחייה הזאת. האמת העובדתית היא קצת שונה. שר המשפטים פנה לח"כ בדר ואמר לו שלרגל מצב בריאותו של ראש הממשלה הוא לא יוכל לקיים שתי הופעות והוא מבקש להעביר את ענין הדיון המדיני ליום ג'. על זאת השיב ח"כ בדר שישנה ישיבת טיעה בשעה 2 והוא מתחייב למסור תשובה טלפונית למר רוזן לפני שעה 3, אבל אין זאת אומרת שהוא הסכים.

אם זה היה אחד החישובים, היה זה חישוב מוטעה מאד. אם אומרים שראש הממשלה חולה ואינו יכול להופיע, אפשר להבין שבני-אדם עלולים לשקול שיקול זה ולהתחשב בו; אבל מתוך כך אין שום זכות להפוך את סדרי הבית. למעשה ישנן גם סיבות אחרות שאינן כלולות בתחום הרגשתו הפיסיית של מישהו - אשר נובעות מחישובים פוליטיים. ותפקיטה של הנשיאות הוא, לשמור לא רק על סדרי העבודה אלא גם על רמתה של הכנסת שלא תיפגע. ובמעשה הזה שהיא עשתה, היא נתנה מקום לכל מיני מחשבות כאלה ופירושים כאלה. מחשבה זו ישנה והיא פוגעת בעצם המושגים של נשיאות הכנסת ומעמדה של הכנסת, ואני מצטערת שהנשיאות כמו ידיה הפעם נכשלה קשה מאד והביאה לא להרסת קרנה של הכנסת אלא להורדת קרנה. זאת מלבד הפגיעה הפרוצדוראלית, שגם היא נראית לי חמורה.

על כן אני מכורה שאין הועדה יכולה בשום אופן לקבל את ההצעה לאשר זאת באופן יטרואקטיבי, ואני מציעה לקבל הצעה, שהועדה מצטערת על צעד זה של הנשיאות ואיננה מקבלת אותו.

אינני מבחינה מדוע צריך היה לבזבז יום שלם של עבודה ולתת לתוהו-ובוהו להשתרר עוד יותר, בפרט כשאנחנו שומעים שבינתיים היתה כבר פגישה מעשית בין הרמטכ"ל ובין ברנע. הפירוש כנראה אינו כל כך רחוק מהאמת - שהכנסת לא היתה צריכה לדעת, כפי הנראה, שהענין הוא כבר לא ענין של דיון אלא ענין של ביצוע. זה היה מעשה חמור ביותר שאסור היה לעשות אותו מכל השיקולים ומכל הבחינות, ועל כן אני מציעה שהועדה תביע את צעדה על הצעד הזה של הנשיאות.

ס. רוזטי:

איבני רוצה להיכנס לעצם הענין, כי אין זה תפקידי. הייתי נוכח בישיבת הנשיאות.

ש. בבה:

כמה חברי נשיאות השתתפו בישיבה?

ס. רוזטי:

כמו בכל יום ב', כשיש צורך בישיבה דחופה של הנשיאות, אספנו את כל חברי הנשיאות שהיו בירושלים. אם צריכים מיד לקרוא ישיבת הנשיאות, בשעה 12, אלה שנמצאים בתל-אביב אינם יכולים להגיע. היו כל חברי הנשיאות מלבד ח"כ גרינברג שלא היה בירושלים, ח"כ בן-אליעזר שודאי לא היה, ואת ח"כ אריאב חפשי ולא הגיע.

השיקול של הנשיאות, עד כמה שהבינותי זאת - הם הגיעו לשיקון בענין זה ללא שום קשר עם הענין הפוליטי, אלא שחשבו: אחרי שהיה ברור שלא תהיה הודעה, אמרו שהשרים שהיו צריכים להופיע בודאי אינם יכולים, כי הם אמרו שיהיו עסוקים כל היום בישיבות הממשלה. גם חברי הכנסת, רובם של אלה שהיו צריכים לדבר - ההנחה הייתה שהיו כל מיני התייעצויות, והנשיאות פשוט חשבה לא לכבוד הכנסת לפתוח עם שני חברי הכנסת שהיו.

ש. בבה:

הנימוקים שלך הם פי אלף יותר גרועים.

ס. רוזטי:

וגם חשבו שלפי מצב-הרוח של חברי הכנסת, לפעמים קשה להיכנס לדיון רגיל בזמן שיש מתיחות. מה שהם עשו, יכול להיות שעשו זאת בטעות. אבל עשו זאת - וזאת רציתי להגיד - בכוונה טובה, ושום כוונה פוליטית לא הייתה קשורה בענין זה, וגם לא לחץ משום מקום לא היה על דחיית הישיבה.

היו"ר ב. אזנזיה:

אני רוצה להציע הצעה, ואבקש שהחברים יקבעו עמדה להצעת: א) ועדת הכנסת מאשרת את החלטת היו"ר והסגנים על ביטול ישיבת הכנסת (א) ועדת הכנסת מאשרת; ב) ועדת הכנסת מחווה את דעתה שאין החלטת היו"ר והסגנים בדבר ביטול ישיבת סדירה של הכנסת יכולה לשמש תקדים.

ש. שורש:

אני מציע שלא ננקוט לשון של הגזמה. כששמעתי את ח"כ איכילוב היה בדבריו משום נקיטת לשון מאד מאד מוגזמת. לא מדובר כאן על דחייה לימים. הייתה דחייה של יום אחד, והיו כבר תקדימים כאלה. אולם יחד עם זאת אין מקום לדבר על התחמקות. רק לפני שבוע הוסיפו יום ה' ויום ו' לדיון, אם היה צורך בכך, וכולם ידעו שאם באה דחייה - הדחייה הזאת באה ליום אחד.

יכול להיות שהיתה פה איזו שהיא השתלשלות פורטמאלית לא טובה. אני משוכנע שלו אתמול ב-3 הייתה מתקיימת ישיבת ועדת הכנסת והענין הזה היה מובא, הדבר היה מתקבל.

ש. יוניצ'סון:

אבל דובר על זה שלא כונסה ועדת הכנסת.

ש. שורש:

לא כונסה מפני שהיו"ר חשב שהענין הוא בהסכמת סיעות האופוזיציה. זו היתה המחשבה שלו, וזו הסיבה שלא כונסה ועדת הכנסת.

היו"ר ב. אזנזיה:

לא בדיוק כך. לו ידעתי שהנשיאות מחליטה על דבר זה, הייתי מכנס לישיבה את ועדת הכנסת. אני חשבת שיש הסכמה לגבי הדיון מטשותף בענין אסון ואי-אסון והודעת ראש הממשלה. לא חשבת על הביטול. לו הייתי יודע שיש ביטול, הייתי מכנס את ועדת הכנסת לישיבה.

ש. שורש:

מכל מקום לו היתה מתכנסת ועדת הכנסת אתמול ב-3 היו הדברים מתבהרים. אין לי כל ספק שהתנאים אתמול, לדיון שגרתי, לא היו קיימים - לא בגלל ההשתתפות ולא בגלל מצב-הרוח.

הבעיה היא פורמאלית, שהיו צריכים לכנס את ישיבת ועדת הכנסת. אבל לגבי תוכן, הדבר לא היה משתנה במאומה. לפיכך אני מציע לקבל את הצעת היו"ר.

מ. גורן: בקשתי רשות הדיבור לא כאיש הקואליציה ולא כאיש האופוזיציה. אני מתחשב אך ורק עם הזכות והפרסטיז'ה של הכנסת, וגם אני מצטער אל המקרה הזה. סוף סוף ועדת הכנסת זוהי המליאה הקטנה. בכל מקרה צריך להתחשב עם ועדת הכנסת. אנו יודעים שמפני חוסר חוסר בטלו ישיבות, או שבטלו ישיבה שניה; אבל אנו יודעים, למשל, ביחס לתשעה באב, לחנוכה - בכל המקרים האלה באה הנשיאות ושואלת את דעתה של ועדת הכנסת. אבל אחרי ההסברה של ידידנו, מר רוזטי, אני גם כן חושב שלא היתה כאן מחשבה זרה חלילה, ומשום כך אני מציע לקבל את הצעתו של היו"ר הועדה.

י. גרינברג: נכון שהיה כאן איזה פגם, אבל היו תקדימים רבים שהגענו אליהם, שנשיאות הכנסת החליטה לדחות ישיבה או להוסיף ישיבה. זה מסילא נתן לנשיאות את האפשרות והרשות לעשות את הדבר הזה. וכאן אי-אפשר להגיד שהיתה כוונה רעה. לא נגרם כל רע לעצם הדבר. אף אחד אינו רוצה להתחמק מהויכוח ומההצעות לסדר-היום. זה יהיה היום, ולא יהיה זה צודק אם תתקבל החלטה נגד הנשיאות - שהיא באמת מתנהגת עד היום באובייקטיביות.

בגלל זה ההצעה היחידה של היו"ר, צריכה להתקבל.

ש. בבה: הייתי רוצה קודם כל להעמיד את הדברים על דיוקם, כדי לא ליצור רושם כאילו כל ההתקפה הזאת - מטרותיה הן פוליטיות. הרגשתי יפה, כשהיושב-ראש פתח את הישיבה, הוא סיפר לנו סיפור. הוא אמר שביטל את ישיבת הועדה מתוך הנחה שב-4 תחריים ישיבת המליאה.

היו"ר ב. אזניה: זה היה כך.

ש. בבה: היתה לו אינפורמציה, שבזמן שקיבל אותה חילול היתה נכונה, ואחר כך נשתנתה. אבל אנחנו כאן מוחים לא רק נגד/כבודנו, אלא נגד כבודו, כי לא היה מזיק לו היו נותנים לו אינפורמציה, האם הסבב בוועדת הכנסת הוא כזה, שמי שרוצה להעביר פה החלטה נתקל בקשיים בגלל הרוב? היו כל מיני אפשרויות. ח"כ שורש אמר: הכנסת לא היתה יכולה לדון אתמול על דברים בטלים. בימי מבצע סיני, כשהעולם התהפך, האם לא ישה הכנסת ודנה באמת על דברים בטלים? זה היה עושה רושם טוב ונותן אסון בצייבור. תאר לך מצב כזה, שיו"ר הכנסת היה פותח את הישיבה ואומר שבהסכמת המציעים הוחלט לדחות את ההודעה למחר, והכנסת ממשיכה בעבודתה. זו היתה אפשרות אחת, והיו כל מיני אפשרויות אחרות. היתה גם אפשרות, שועדת הכנסת תחליט ברוב. אין לכם רוב פה? החלטה היתה ליגאלית. כל המחאה שלנו היא רק נגד זה, שבדבר קטן כזה אין מקיימים את הנוהג הטוב.

אינני יודע אם האקט הזה יש צורך בו - בליגליזציה מטעם ועדת הכנסת; אבל אם יו"ר הועדה עומד על כך שהועדה צריכה לאשר, לכל הפחות שיקדים ויאמרו שועדת הכנסת מביעה את צערה שהנשיאות פעלה בענין זה שלא בהתאם לתקנון; ואחרי כן על החלק השני, אין בינינו חילוקי דעות.

א. רוזאל-גאור: רציתי לשאול אם יושב-ראש הכנסת עומד לבוא לכאן.

היו"ר ב. אזניה: לא.

א. תלמי: אני בטוחה שלא היה שום רצון לפגוע בעבודת הכנסת ובכנסת על-ידי החלטת הנשיאות, אם כי תמוה בעיני שיו"ר ועדת הכנסת לא היתה לו אינפורמציה. זה יוצר באמת בעיה. ייתכן שיו"ר ועדת הכנסת צריך להיות גם חבר הנשיאות, או מוזמן לישיבות הנשיאות, מכיון שאלה הם כלים שלובים. אני

מציעה את הדבר הזה שאני כרגע אומרת: רשות או חובה של יו"ר ועדת הכנסת להיות בוכח או להיות חבר בנשיאות. על הדבר הזה יש לעמוד, ואני מציעה לדון על כך.

אשר לנימוק של מר רוזטי, אינני מקבלת אותו. בכנסת נמצאים אנשים אשר נבחרו על-ידי מי שנבחרו, והם מסוגלים לשבת ולדון גם בעניינים חילוניים בשעה של צרה ומצוקה. זה איננו יכול לשמש נימוק, ואני תוהה מאד על הנימוק הזה. כשיש שעות חמורות, צריך שהכנסת תשמש באמת דוגמה לעם, שהעניינים היום-יומיים כבודם במקומו מונח.

בהתחשב בכל זאת אני מציעה מה שהצעת קודם, כדבר החשוב ביותר שרציתי להדגיש, וגם לאשר את הצעת יו"ר הועדה.

היו"ר ב. אזנר: אין ליטול מאומה מטשקל סעיף ב' שבהצעת. אין זה משנה שאני מדבר כאן בשפה יוריסטית מכן, שיש בכך גם הבעת צער וגם התוית דרך להבא. הייתי ברצון מופיע בוועדת הכנסת בבקשת הגנה על זכויותי, אבל הפעם זה לא היה כך. לא היה כך שלא הייתי שותף לדיונים. אני רק עזבתי את הבית אחרי שביררתי את הדברים עם יו"ר הכנסת הנכבד עד תום, והוא היה קורא לי אילו השיג אותו באותו רגע. אני משתתף מדי פעם בימים אלה בישיבת הנשיאות, ואין כאן שום בעיה.

הבעיה היא זאת: אני סבור הייתי שהמוקש העיקרי הוא שני הדיונים - דיון אחד על אי-האמון ודיון שני על הודעת הממשלה - שמוקש זה הוסר, וברגע שהוסר חשבת שאין שום בעיות אחרות. אינני זוכר מי אמר, אבל נכון אמר כאן חבר אחד של הועדה, שבעצם כל הפגם - והוא פגם רציני מאד - נולד מתוך רצון לא לפגום בעקרון אחד של התקנון: בענין הזכות הבלתי מעוררת של דיון בהצעת אי-אמון, אף כי בענין זה של אי-אמון יש בעיה, מאימתי מתחיל הסנין. אבל לא רציתי להיכנס לענין זה. יש נוהג. מתוך הרצון לא להיתקל בפגם זה, נתקלו בפגם אחר.

מכיון שאני מייחס מטשקל רב לסעיף ב' שבהצעת, אינני סבור - ואני רוצה לא להשלות את החברים - שאנחנו מחוויים את דעתנו שאין לבטל ישיבות. אנחנו רק מחוויים את דעתנו שאין לבטל ישיבה סדירה בלי אישור ועדת הכנסת. זהו הענין.

אני חושב שבניסוח שאני מציע ממציא את הענין. הסעיף הראשון הוא סעיף שצריך לסגור חלל. הלא א"א אפשר להגיד: משהו נעשה ואנחנו איננו קובעים עמדה גם לגבי העבר. אם אנחנו אומרים חלילה שזה ישנה - וזאת אנו אומרים בפלטים יבשות - אנחנו רשאים להגיד: אנו מקבלים שמה שהיה, היה בתום לב, אבל אחד עם זאת לא יכולה להיות פרוצדורה כזאת שהיא בניגוד לתקנון. אני מציע איפוא לקבל את הצעת.

ע. איכילוב: לא התעכבתי על השאלה של קבלת הסכמת האופוזיציה לדחות את הצעת אי-האמון כדי לצרף זאת יחד עם הדיון על הודעת הממשלה. ייתכן שהיה מוטב כזה והיתה הסכמה של אחת מסייעות האופוזיציה. לא ידוע לי.

א. רוזאל-נאור: לא היתה הסכמה.

היו"ר ב. אזנר: אני מקבל את התיקון שלכם.

ע. איכילוב: מפני שעל כל פנים, מסייעה אחת שהגישה הצעת אי-אמון, ברור לי שלא שאלו אותה ולא קבלו הסכמתה. לדעתי, מנקודת מבט משפטית סעיף א' שבהצעת יו"ר הועדה שלנו הורס את סעיף ב'. אם נקבל סעיף א', זאת אומרת שמכחינה משפטית נצור תקדים שאפשר אחר כך לקבל אישור, על ידי רוב בוועדה, על ביטול הכנסת. איזה ערך יש לסעיף ב' מנקודת מבט משפטית?

א. תלמי:

אתה מציע לשנות את הסדר ?

ע. איכילוב:

אני מוכן לרכך את סעיף ב', אבל להוציא את סעיף א'.

היו"ר ב. אזניה:

אני מקבל את דבריך ומציע שבמקום שאני אומר ש"אין החלטת היו"ר והסגנים בדבר ביטול ישיבה סדירה של הכנסת יכולה לשמש תקדים", נוסיף: "ללא אישור סוקדם של ועדת הכנסת". כלומר, בזה אנחנו אומרים שאנחנו מאשרים, איננו יוצרים משפט חדש.

ש. יוניצ'מן:

אני מתפלא מדוע בכל זאת לא התוכחנו על הדבר היסודי. הדבר היסודי היה: הפרת תקנון. לשם מה אנחנו מחליטים את ב' ? האם מישהו הציע לשנות את התקנון? אילו היה ויכוח על שינוי התקנון, אז ועדת הכנסת צריכה בסוף הדיון להחליט על ההיפך. התקנון מחייב אותנו כל זמן שאין שינוי, ולא יהיה אסון, ואני חושב שזה לכבודה של הנשיאות אם נציינ זאת. סוף כל סוף הם רק אנשים, ואם זה היה בתום-לב - ואני מאמין שזה היה בתום-לב - אין צורך להעביש אותם, אין צורך לבזוף, אף על פי שאני חושב שמותר לוועדת הכנסת גם לבזוף בנשיאות. אבל אני חושב שיש צורך להחליט, שלא נאשר דברים כאלה.

על כן הדבר ההגיוני היחיד הוא, להגיד שאיננו מאשרים, או לא ראינו את הסיבות מדוע לאשר. אם הרוב יחליט אחרת, איננו חושב שהוא צריך להחליט על סעיף ב', כי הוא מחליט.

ש. כפרית:

זו הדגשה נוספת.

ש. יוניצ'מן:

להדגיש יכולים רק אם נגיד שהנשיאות אתמול פעלה בניגוד לתקנון.

י. גרינברג:

פויכוח זה יוצא שיש לנו צורך להחליט דבר מה בענין זה. אני חושב שאיננו צריכים למהר. ראינו תקדימים רבים, שהנשיאות החליטה - אולי נגד החוק, אבל בהסכמת כולנו. בכל זאת יכול לאצא לפעמים גם דבר חסור. על כן לעצם הענין אני מסכים, אלא שאני מציע להעביר את הענין לוועדת התקנון, שתחפש איזה מוצא.

ש. יוניצ'מן:

אין קוורום לוועדת הכנסת.

י. גרינברג:

אולי בוועדת התקנון נמצא מוצא להסדיר את הדבר הזה.

ש. בבה:

אני חושש מאד שאנחנו הולכים ומסתבכים. כל המקרים של דחיות בעבר, לא נתקלו

בהתנגדות.

י. גרינברג:

אבל אחרי החלטה זו אסור יהיה לעשות זאת.

ש. בבה:

אני מתלבט עכשיו ורוצה לשאול את היושב-ראש. יש משהו בכך, שאם אומרים שזה לא ישמש תקדים, מעלים על הדעת שיכול להיות תקדים. כשיש תקנון לא יכול להיות תקדים. האם היית מקבל נוסח מסוג זה? - קודם כל איננו רואה צורך שאנחנו נאשר, אבל בקשר עם דחיית החלטת הנשיאות מיום זה וזה ועדת הכנסת מעירה את תשומת-לב הנשיאות לסעיף זה וזה של התקנון. בזה אסרת הכל ואינך מגנה ואינך מאשר. אתה נותן רמז קל מבלי שזה יכול להתפרש כנזיפה, שזה לא בהתאם לתקנון. היית מקבל נוסח כזה?

היו"ר ב. אזניה:

לא במקום א'; כדבר נוסף.

אבל זה בא במקום א'.

ע. איכילוב:

ש. בבה:
באופן אלטרנטיבי אני רוצה לבקש שהיו"ר בהצעתו (שהיא לא הצעתי) - גם אם לא יתקבל הנוסח שלי - לכל הפחות שלא יהיו שתי החלטות, אלא שתתחיל מן הדבר השני. זאת אני אומר באופן אלטרנטיבי ליו"ר. אני מציע לא לאשר ולהפנות את תשומת לב הנשיאות שזה לא היה בהתאם לסעיף זה וזה של התקנון.

מותר לדעת מי ביקש לאשר?

ש. יוניצ'מן:

יושב-ראש הכנסת.

היו"ר ב. אזניה:

א. רזיאל-נאור:
יש לי הצעה: ועדת הכנסת מסיבה תשומת לב הנשיאות לסעיף 21 של התקנון, ומשום כך אינה מאשרת את החלטת הנשיאות מיום א' באדר ב'.

ש. בבה:
אני בעד החלק הראשון, בתור הצעה שלמה. הצעתי היא: בקשר להחלטת הנשיאות מיום אתמול, ועדת הכנסת מפנה את תשומת לב הנשיאות לסעיף 21 של התקנון.

היו"ר ב. אזניה:
אני רוצה לנסות להשתמש בהצעתו של ח"כ בבה בשבילי. אני מציע שיהיה סעיף ראשון ויחיד האומר: "ועדת הכנסת מחווה את דעתה שאין החלטת היו"ר והסגנים בדבר ביטול ישיבה סדירה של הכנסת, ללא אישור מוקדם של הועדה, יכול לשמש תקדים, ומאשרת תוך זאת את החלטת היו"ר הכנסת והסגנים בדבר ביטול ישיבת הכנסת אתמול".

לסדר ההצבעה. אני מציע להצביע תחילה על הכוון.

ע. איכילוב:

י. כסה:
האם לא בא בחשבון לקבל את הנוסח של ח"כ בבה ולהוסיף: "לגבי העתיד א נחנו מסיבים את תשומת לב" וכו'.

ש. בבה:
אני מקבל זאת. אני מוכן להסכים לתיקון של ח"כ כסה.

אבל אני אינני מסכים.

היו"ר ב. אזניה:

ע. איכילוב:
אם נחליט לאשר את הכוון של ח"כ בבה, אז תכוא הצעת ח"כ כסה.

ש. יוניצ'מן:
קודם כל יש להצביע את ההצעה המרחיקה לכת - לא לאשר.

ש. בבה:
הבסיסים הם שניים: א) לאשר או לא לאשר; ב) לקבוע את ענין התקנון.

ה צ ב ע ה

- 10 - בעד ההצעה בכוון שהציע היו"ר הועדה
- מי עוטר בעד הצעת ח"כ בבה
- 2 - בעד הצעת ח"כ רזיאל-נאור

נתקבלה הצעת היו"ר הועדה

היו"ר ב. אזניה:
נתקבלה ההצעה כפי שאני הצעתי ויש איפוא שני חלקים.

ש. בבה:
במקום "מבלי שישמש תקדים", האם אי אפשר לכתוב: "מבלי שיופר סעיף 21 של התקנון"? אני מוכן גם להקל על הביטוי.

לחלק השני אני מציע תיקון: שהנשיאות אינה יכולה להתאים שלא בהתאם לסעיף 21 של התקנון.

היו"ר ב. אזניה: כלומר, הסעיף הראשון יאמר: "ועדת הכנסת מהווה את דעתה שהיו"ר והסגנים יכולים להחליט על ביטול ישיבה סדירה של הכנסת רק בהתאם לסעיף 21 של התקנון".

ש. בבה: זה יהיה חלק ראשון, ואחר כך יבוא החלק השני.

ה ע ב ב ה

ברוב קולות נתקבל הסעיף הראשון של ההחלטה בנוסח שצויין על ידי היו"ר כנ"ל

י. כסה: ח"כ גרינברג עורר שאלה, שהיה תקדים של שינויים קלים שאינם נוגעים לסערת פוליטיות. אני רוצה לשאול את היו"ר אם החלטה זו מוציאה מכלל אפשרות את הנוהג שנהגו.

היו"ר ב. אזניה: להיפך. נוסח זה אומר, לפי דעתי, שאי-אפשר לבטל ישיבה אם הדבר בניגוד לסעיף 21; אבל שינוי כגון שהישיבה לא תתקיים בשעה 8 אלא ב-9 - זה איננו כלול.

י. כסה: האם אי-אפשר לקבל את הסכמת השולחן לפרוצדורה שהיתה? אני רוצה שייכתב שהפרוצדורה שנהגו בה עד כה בתחומים המוגבלים האלה, על כך לא היה ערעור.

א. רזיאל-נאור: במקרה הגרוע ביותר יודיעו ליו"ר הועדה והוא יברר אם יש הסכמה.

י. גרינברג: אולי נקבל את ההחלטה הזאת בנוכחות יו"ר הכנסת?

היו"ר ב. אזניה: עכשיו יבוא הפסוק השני של ההחלטה, האומר: "ועדת הכנסת מאשרת את החלטה היו"ר והסגנים על ביטול ישיבת הכנסת ביום ב', א' באדר ב' תשי"ז (4.3.57)".

ה ע ב ב ה

בעד הסעיף השני של ההחלטה, בנוסח הנ"ל - 9

נ ג ד - 4

הסעיף השני נתקבל

(2) קביעת משך הדיון על הודעת הממשלה על המצב המדיני

היו"ר ב. אזניה: אני רוצה להגיד, שאני מצפה שחומרת שחומרת העניין באה לביטוי בתוכן הדברים ולא בצורתם. ועכשיו ברצוני להביא בפניכם בקשה של יו"ר הכנסת, שניתן לו בתחומי סעיף 21 יפוי-כוח להחליט בישיבת היו"ר והסגנים על מועד הישיבה היום, אם ב-4 או ב-8.

הבקשה היא בקשר לבקשת ראש הממשלה, שתנתן לו אפשרות להופיע כאשר ימצא לאפשרי את הדבר מבחינת ראיית תמונה כוללת של ההתפתחויות, ושיוכל לעשות זאת מבחינתו. כדי להימנע מהפרה של סעיף 21, מבקשים זאת.

מ. נורוק: אני מציע לתת יפוי-כוח ליו"ר הכנסת וידיים חפשיות.

ש. יוניצ'מן: לא הייתי מתנגד, לולא המקרה של אתמול, להצעה זו. באופן מריטורי אני מסכים שיש רשות לראש הממשלה לבקש שיתנו לו שעה נוחה להודעה ממשלתית בכלל, ולהודעה כל כך חמוה בפרט; אבל דוקא אחרי המקרה של אתמול אני מציע שניתן זאת בהתייעצות עם יו"ר ועדת הכנסת. בזאת אני מוציא כל נימה וזיקה אופוזיציונית, כי יו"ר ועדת הכנסת ידוע כאיש הקואליציה.

ע. איכילוב: בניגוד לתחילת דברי ח"כ יוניצ'מן אני רוצה לומר את ההיפך. הענין של אתמול אינו משפיע עלי לגמרי. אם כהתאם לתקנון באה הנשיאות ומבקשת או מציעה כך או אחרת, זה במאה אחוזים בגבול הסדר, ומה שקרה אתמול ושלשום אינו צריך להשפיע.

אני מציע הצעה אחרת. מבחינה עניינית אני מתנגד לביטול ישיבת אחר-הצהריים ועומד על כך שהכנסת תתחיל ב-4. והיה, אם ראש הממשלה לא יוכל בשעה 4 למסור את הודעתו אלא ב-8 - הרי ב-4 יתקיים המשך הדיון שהוחלט עליו אתמול: תשובת שר הבריאות והווכוח על משרד הסעד. אני מבקש שעל הלוח יירשם שישיבת הנשיאות לא תהיה אחרי שעה 12.

מ. רוזטי: ישיבת הנשיאות - ב-10.

י. כסה: אולי נעשה זאת בצורת משאלה: מכיון שהנשיאות פנתה אלינו, פונים אליה במשאלה, שאם היא יכולה לקיים את הישיבה בסדר-היום הרגיל, תעשה כן.

ע. איכילוב: בכל אופן, שלא יתהווה מצב שנצא מכאן בצהריים בסברה או בידיעה שמדברים על משרד הסעד, ופתאום יתברר לנו שיש הודעת ראש הממשלה.

מ. רוזטי: דברתי היום עם משרד ראש הממשלה. ההודעה תהיה היום ללא כל ספק. יכול להיות, אפילו ב-4. איננו יודעים. יו"ר הכנסת ביקש את הרשות לקבוע זאת יותר מאוחר, כי יכול להיות שראש הממשלה יבקש ב-5 או ב-6, וזה יכול להגיע עד כדי ביטול ישיבה שלמה. אם המשאלה היא שבינתיים נעשה סידורים עם שרים אחרים, זה יהיה קצת קשה.

י. כסה: תבדקו זאת. זו משאלה.

מ. רוזטי: נבדוק זאת, אבל עד ביטול ישיבה שלמה יו"ר הכנסת מבקש זאת.

ע. איכילוב: אם זה עלול להיות כך, שהודעת ראש הממשלה תהיה ב-5, ב-5:30 או ב-6 ונוכל בישיבה אחת, במקום בשתיים, לטפל בענין - זה נראה לי, אם זה יהיה השיקול הענייני. על כן אני מסכים להצעת ח"כ כסה, שזו תהיה המשאלה, אבל בכל אופן לפני שנצא את הבנין, עד הצהריים שנדע מה יהיה.

מ. רוזטי: עד הצהריים זה ייכתב על הלוח.

היו"ר ב. אזניה: כלומר, מייפים את כוחו של היו"ר והסגנים להחליט על שינויים בסדר הישיבות היום תוך התייעצות עם יו"ר ועדת הכנסת.

ש. בבה:
המשאלה היא, שאם ראש הממשלה יוכל למסור את ההודעה רק בישיבה השנייה, בכל זאת לא לבטל את הישיבה הראשונה. הודעת הממשלה תהיה אז בשעה 8 והכנסת תדון על עניינים אחרים.

י. כסה:
אני מבין שבכל אופן דבר אחד ודאי: שב-8 תהיה הודעה.

א. תלמי:
אני חושבת שכרוח הדברים ששמענו כאן אנחנו צריכים לא רק להביע משאלה אלא להמליץ בפני הנשיאות על הסדר הרגיל של הישיבות. אחרת אין לזה כל הצדקה. כלומר, יותר ממשאלה, זוהי המלצה.

היו"ר ב. אזניה:
זו המלצה, אבל יפוי-כוח להחליט כפי שיימצא לנכון. ועכשיו לענין אחרון - מטך הדיון.

ע. איכילוב:
לדעתי הדיון בשאלה זו הפעם צריך להסתיים בישיבה אחת, לפי הכרתי, והסיכום צריך להיות באותו יום בו מתקיים הדיון. משום כך הצעתי היא זו: אם הכנסת תתחיל בשעה 8, אנו מקצים 4 שעות לדיון והישיבה תסתיים בין 12 ל-1 אחר הצות. הפעם יש משקל רב שהתחלה והסוף יהיו באותה ישיבה. אם הישיבה תתחיל ב-4 או ב-5, אני מציע חמש שעות. כך ארבע, וכך חמש.

א. רוזאל-נאור:
אני צריכה לחלוק על כל ההנחה הזאת. לא ייתכן שענין כזה שמרחף בחלל המדינה יודן במשך 4 שעות וירד מעל הפרק. אני חושבת שחשאנו די והותר על-ידי כל הדחיות וההשהיות. עוד לבוא ולהגיד: מכיון שמתחילים ב-8 דיונים, לסיים ב-1, וזה מוכרח להיחרץ הלילה? ולא - מה יקרה אם לא? הלא יסוגו. אזי מה יקרה?

ע. איכילוב:
אם הכנסת לא תאשר את הודעת הממשלה?

א. רוזאל-נאור:
אסור לנו לקבל שיטה כזאת. יש לזה כמובן חשיבות מבחינת המבנה. אני חושבת שהויכוח הזה, אסור לו להיות נדון בבית בפחות מ-10 שעות, וזאת אני מציעה: 10 שעות. אם הכנסת תצטרך לצורך זה לשבת עוד יומיים, גם זה לא כל כך רע. אל תשכחו שאנחנו עומדים בפני ענין היסטורי, ואי-אפשר לחת לאומה לעבור בניד-עצמך ובמחייט-קולמוס על הענין הזה. כדי לכתוב את הנאום צה"ה היה יום וחצי. הענין חייב לבוא לידי ביטוי מושלם בבית הזה מכל הבחינות, קודם כל מהבחינה הלאומית, ואני דורשת לויכוח לויכוח זה עשר שעות.

היו"ר ב. אזניה:
אולי אפשר לפרש בין הציונים הכלליים וחרות. יהיו 8 שעות ונגמר הענין.

סוכם: להקצות 8 שעות לדיון על הודעת הממשלה על המצב המדיני.

הישיבה ננעלה בשעה 10.05